

NIEUWSBRIEF van de Vereniging van Toezichthouders van Hogescholen januari 2022

PROFESSIONALISERING VAN RADEN VAN TOEZICHT

Het thema van deze Nieuwsbrief is eerder aangekondigd. Het bestuur informeert de leden van de VTH over de scholingsinitiatieven die in de achterliggende jaren genomen zijn. Aandacht voor de professionalisering van de Raden van Toezicht is door de leden van de VTH expliciet benoemd als een belangrijke taakstelling voor het bestuur.

Het bestuur wil de leden van de VTH meer betrekken bij de planvorming en ontwikkeling van de professionaliseringsagenda voor het komend jaar. Een vragenlijst hieromtrent is toegevoegd aan deze Nieuwsbrief: [vragenlijst professionalisering VTH](#)

De uitnodiging aan de Raden van Toezicht is om de Nieuwsbrief en bijlage te agenderen voor een overleg in uw vergadering.

1. Professioneel Intern Toezicht - over noodzaak en publiek belang -

In het publieke debat is de laatste jaren onmiskenbaar een toenemende aandacht voor de rol van toezichthouders, ook in het publieke domein. Niet verwonderlijk vanwege de complexiteit van de bestuurlijke vraagstukken voor bestuurders en toezichthouders in het huidige tijdsgewricht, versterkt door een aanhoudende pandemie.

Het aantal publicaties, promoties en scholingsbijeenkomsten over 'Good Governance' vertoont een sterke groei. Governance-codes worden opnieuw getoetst, wet- en regelgeving wordt aangepast en de relatie tussen interne en externe toezichthouders herijkt. De Raad van State adviseert te investeren in de professionalisering van de Raad van Toezicht en ook andere adviesorganen geven gevraagd en ongevraagd advies over deze thematiek.

De maatschappelijke opdracht en verantwoordelijkheid van toezichthouders in het semi-publieke domein is sterk aan verandering onderhevig. Intrigerende vragen in het hoger onderwijs zijn: "Wat is de bedoeling van hoger (beroeps-) onderwijs?", "Wat en wie legitimeren strategie en inhoudelijke keuzen?" of "Wat is ons bestaansrecht als hogeschool vanuit het maatschappelijk perspectief?". "Heeft de markt waarvoor wij opleiden effectief invloed op ons beleid?"

De rol van toezichthouders als hoogste orgaan in de hogeschool is sterk in ontwikkeling: van controle naar betrokkenheid en invloed aan het begin van een beleidsproces, meer aandacht voor de 'zachte' kant van het toezicht, van onzichtbaar naar herkenbaar in functionele netwerken binnen en buiten de hogeschool.

En ook: medeverantwoordelijk voor de kwaliteitscultuur, gesprekspartner voor externe toezichthouders, aandacht en zorg voor het welzijn van studenten. Immateriële waarden die leidend zijn bij het besturen van de hogeschool stellen hoge eisen aan het profiel van de persoon van de toezichthouder: aandacht voor talentontplooiing, sociale ongelijkheid, toegankelijkheid en doorstroming, diversiteit, technologie en privacy, verbinding en gemeenschapszin.

Evident voor de hogescholen is bovendien het voeling houden met de arbeidsmarkt in relatie tot de curriculumontwikkeling en het inrichten van innovatief praktijkgericht onderzoek. Betrokkenheid van de Raad bij het aangaan van strategische samenwerkingsverbanden vraagt om onafhankelijke kennis en informatie.

De taakstelling van de Raad van Toezicht (werkgever bestuurders, goedkeuring beleidsdomeinen, adviseur en netwerker voor interne en externe stakeholders) is veelomvattend.

De samenstelling van de Raad verdient qua complementariteit en diversiteit professionele aandacht. De ontwikkelingen in de samenleving, de natuurlijke inflatie op persoonlijke kennis en kunde nodigen de Raad uit tot reflectie, evaluatie en scholing. Hoe voorkomt de Raad gezamenlijk 'onbewuste onbekwaamheid'? In het publieke domein is het debat over de wenselijkheid van 'accreditatie van toezichthouders' gestart.

Voorwaardelijk in de bestuurlijke dynamiek van de hogeschool blijft de samenwerking van de Raad met de bestuurder(s) van de hogeschool én met de Medezeggenschap, gebaseerd op vertrouwen en inspirerend dialogisch leiderschap. De inrichting en het functioneren van een kwalitatieve bestuurlijke organisatie is een kerntaak van de Raad van Toezicht.

Toezicht vereist kennis, wijsheid en dialogisch – en beoordelingsvermogen. Professioneel Intern Toezicht is een publiek belang.

Het bestuur van de VTH is zich bewust van de draagwijdte en implicaties van deze maatschappelijke opdracht en verantwoordelijkheid: toezichthouden is een interessant en belangrijk vak.

Ook in dit perspectief is de samenwerking en afstemming met de Vereniging Hogescholen een belangrijk beleidsuitgangspunt voor het bestuur. Beide verenigingen hebben een gezamenlijke en een onafhankelijke verantwoordelijkheid voor het bestuurlijk functioneren van de hogeschool. Gezamenlijke scholingsbijeenkomsten en symposia voor bestuurders en toezichthouders door VH en VTH leveren een bijdrage aan de ontwikkeling van de bestuurlijke professionaliteit.

1. Terugblik

In de achterliggende jaren heeft het bestuur van de VTH, mede op verzoek van haar leden, diverse scholingsbijeenkomsten georganiseerd over relevante en/of actuele thema's. Interessante en goed bezochte sessies. Het 1e Lustrumsymposium-VTH (najaar 2018) over de "Veranderende rol van Toezichthouders bij onderwijsinnovaties" is goed ontvangen door de leden.

In de jaren 2019,2020 en 2021 heeft de VTH opnieuw een uitgebreid Professionaliseringsprogramma aangeboden:

- Het symposium over Governance 3.0 (over de kracht van samenspel en tegenspel) - een initiatief van de VTH in samenwerking met de VH en OC&W - ,
- 2 Masterclasses over actuele onderwerpen
- De Leergang voor Beginnende Toezichthouders.

Vanwege de Covid-pandemie zijn deze bijeenkomsten meerdere keren geannuleerd. Door de omstandigheden was de belangstelling vanuit de leden voor het programma niet groot.

De VTH heeft in dit coronatijdperk een 3-tal webinars georganiseerd over diverse thema's:

- Het onderzoeksrapport van PWC over de bekostiging van het Hoger Onderwijs (25 mei 2021)
- Governance in Turbulente tijden (10 juni 2021)
- Cyberveiligheid (18 november 2021).

In 2020 en 2021 zijn verkennende gesprekken gevoerd over een mogelijke samenwerking met erkende governance-instituten (universiteiten) voor de uitvoering van de professionaliseringsplannen van de VTH. De visie van de VTH op 'Toezichthouden anno 2022' wordt breed gedragen door de gesprekspartners. De intentie om deze samenwerking concreet vorm te geven blijft zeker aanwezig. Het gesprek hierover krijgt een vervolg in het komend jaar.

Noodzakelijk in dit kader is om beter geïnformeerd te zijn over de inhoudelijke en organisatorische wensen van de VTH-leden.

2. Vooruitblik

Het professionaliseringsbeleid van het bestuur wordt in het komende jaar inhoudelijk geïnspireerd door een aantal initiatieven:

- a. De RvT's van hogescholen wordt gevraagd deel te nemen aan een schriftelijke enquête over gewenste professionalisering voor de toezichthouders. (1^e kwartaal)
- b. Het overleg over de samenwerking met de genoemde governance-instituten wordt gecontinueerd.
- c. Het bestuur organiseert een ronde-tafel-gesprek met vergelijkbare brancheorganisaties uit het publieke domein (NVTZ, VTW), met externe toezichthouders (Inspectie, NVAO), 2 voorzitter RvT/VTH en OC&W. (1^e kwartaal). Gespreksthema: wat kunnen we van elkaar leren?
- d. Het bestuur organiseert een ronde-tafel-gesprek met 10 voorzitters RvT van hogescholen, divers qua sector en omvang. (1^e kwartaal). De voorliggende Nieuwsbrief is onderwerp van gesprek.
- e. Elk kwartaal wordt een webinar georganiseerd voor de leden VTH over een actueel onderwerp. (Zie vragenlijst)
- f. In het najaar van 2022 vindt een symposium plaats voor bestuurders en toezichthouders, in samenwerking met de VH en OC&W.
- g. De VTH heeft, op verzoek van OC&W, enkele voorzitters RvT van hogescholen gevraagd deel te nemen aan een overleg over de wetgeving m.b.t. de instellingsaccreditatie.
- h. Op 12 februari a.s. vindt een webinar plaats over de kwaliteit van het jaarverslag in relatie tot de verslaglegging van de kwaliteitsafspraken in het hoger onderwijs. (16.00u tot 17.30 /aanmelden bij het secretariaat vth@hbb.nl)
- i. Eén van de aangesloten hogescholen heeft de VTH uitgenodigd mee te denken over de ontwikkeling van een Leergang Beginnende Toezichthouders. Het bestuur van de VTH heeft op deze uitnodiging positief gereageerd.

Het bestuur is in afwachting van een aantal rapporten die direct of indirect invloed hebben op het beleid van de VTH:

- Het “Rapport van de onafhankelijke evaluatiecommissie branchecode goed bestuur voor het hbo 2021” is op 17 december jl. aangeboden aan de Permanente Commissie Goed Bestuur van de VH. De commissie bestond uit Prof. dr. Paul Schnabel (voorzitter), Prof.dr.ir. Gerda van Dijk, mr. Guido van Woerkom en mr. Anneloes Verhoeven-van Woerden (secretaris). Het rapport wordt in februari a.s. voorgelegd aan de Algemene Vergadering van de VH door het bestuur van de VH.
- In het 1^e kwartaal 2022 verschijnt een rapport van de Onderwijsraad: Advies Extern Toezicht in het Onderwijs.

Beide rapporten lenen zich uitstekend voor scholingsbijeenkomsten (fysiek of digitaal).

Tenslotte

Het bestuur hoopt dat de Nieuwsbrief bijdraagt aan de gedachtenontwikkeling in de Raad van Toezicht over het belang van professioneel intern toezicht.

In de link naar bijlage onder aan deze Nieuwsbrief vindt u de [Vragenlijst](#) over de professionaliseringswensen – en vragen die in uw RvT een rol spelen. Van harte uitgenodigd aan deze enquête deel te nemen.

Een praktische voorwaarde bij de realisatie van de professionaliseringsagenda is dat het secretariaat van de VTH beschikt over de persoonlijke emailadressen van de leden van de Raad van Toezicht. Op deze wijze kan het bestuur de leden van de Raad rechtstreeks informeren over het beleid van de VTH en in bijzonder over de scholingsbijeenkomsten en webinars.

Vriendelijk verzoek om deze emailadressen ter beschikking te stellen van het secretariaat via vth@hbb.nl onder vermelding van naam lid RvT en de hogeschool.

Benieuwd naar uw reactie uiteraard en bij voorbaat dank voor uw actieve bijdrage aan de beleidsontwikkeling van de VTH.

Januari 2022

Link naar bijlage: [vragenlijst professionalisering VTH](#)